YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

17 päivänä syyskuuta 2009 *

Asiassa C-347/08,

jossa on kyse EY 68 ja EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Landesgericht Feldkirch (Itävalta) on esittänyt 14.7.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 28.7.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Vorarlberger Gebietskrankenkasse

vastaan

WGV-Schwäbische Allgemeine Versicherungs AG,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit A. Ó Caoimh, J. Klučka (esittelevä tuomari), U. Lõhmus ja P. Lindh,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: P. Mengozzi,
kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 1.7.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Vorarlberger Gebietskrankenkasse, edustajanaan Rechtsanwalt A. Wittwer,

– WGV-Schwäbische Allgemeine Versicherungs AG, edustajanaan Rechtsanwalt A. Weber,

– Itävallan hallitus, asiamiehinään C. Pesendorfer ja G. Kunnert,

– Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja J. Kemper,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään J. López-Medel Báscones,

– Italian hallitus, edustajanaan I. Bruni, jota avustaa avvocato dello Stato W. Ferrante,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään A.-M. Rouchaud-Joët ja S. Grünheid,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa Vorarlberger Gebietskrankenkasse (jäljempänä VGKK), kotipaikka Dornbirn (Itävalta), on nostanut takautumiskanteen WGV-

Schwäbische Allgemeine Versicherungs AG:tä (jäljempänä WGV-SAV), kotipaikka Stuttgart (Saksa), vastaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeus

Asetus N:o 44/2001

3 Asetuksen N:o 44/2001 11–13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(11) Tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden on oltava hyvä, ja niiden on perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella, ja vastaajan kotipaikan tuomioistuin on aina toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja tapauksia, joissa riidan kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu. Oikeushenkilöiden kotipaikka olisi määriteltävä itsenäisesti yhteisten sääntöjen avoimuuden lisäämiseksi ja toimivaltaristiriitojen välttämiseksi.

(12) Asianmukaisen lainkäytön helpottamiseksi tai tuomioistuimen ja riita-asian läheisen yhteyden vuoksi tulisi olla vaihtoehtoisia toimivaltaperusteita vastaajan kotipaikan mukaan määräytyvän toimivaltaperusteen lisäksi.

(13) Vakuutus-, kuluttaja- ja työsopimusten osalta heikompaa osapuolta olisi suojeltava hänen etujensa kannalta suotuisammilla tuomioistuimen toimivaltaa koskevilla säännöksillä kuin mitä yleiset säännökset edellyttävät.”

4 Asetuksen (EY) N:o 44/2001 toimivaltaa koskevat säännökset ovat kyseisen asetuksen II luvussa, joka koostuu 2–31 artiklasta.

5 Tämän asetuksen II luvun 1 jaksoon kuuluvassa 2 artiklan 1 kohdassa, jonka otsikkona on ”Yleiset säännökset”, säädetään seuraavaa:

”Kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.”

6 Kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa, joka kuuluu samaan jaksoon, säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa ainoastaan tämän luvun 2–7 jakson säännösten nojalla.”

7 Asetuksen 8–14 artiklassa, jotka kuuluvat mainitun II luvun 3 jaksoon, jonka otsikkona on ”Toimivalta vakuutusasioissa”, annetaan toimivaltaa koskevat säännöt vakuutusasioissa.

8 Tämän asetuksen 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tuomioistuimen toimivalta vakuutusta koskevissa asioissa määräytyy tämän jakson säännösten mukaan, jollei 4 artiklan ja 5 artiklan 5 kohdan säännöksistä muuta johdu.”

9 Asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kanne vakuutuksenantajaa vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, voidaan nostaa:

a) sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, missä hänen kotipaikkansa on, tai

b) muussa jäsenvaltiossa vakuutuksenottajan, vakuutetun tai edunsaajan nostamien kanteiden osalta sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kantajan kotipaikka on – –

– –”

10 Asetuksen N:o 44/2001 11 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Vahingonkärsineen suoraan vakuutuksenantajaa vastaan nostamaan kanteeseen sovelletaan 8, 9 ja 10 artiklan säännöksiä, milloin tällainen suora kanne on luvallinen.”

Direktiivi 2000/26/EY

11 Moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen lähentämisestä ja neuvoston direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 16.5.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/26/EY (EYVL L 181, s. 65), sellaisena kuin se on muutettuna 11.5.2005 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2005/14/EY (EUVL L 149, s. 14; jäljempänä direktiivi 2000/26), 3 artiklassa, jonka otsikkona on ”Suora korvauksenvaatimisoikeus”, säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on huolehdittava siitä, että 1 artiklassa tarkoitetulla vahingon kärsineellä on mainitussa artiklassa tarkoitetuissa liikennevahingoissa oikeus vaatia korvausta suoraan vahingon aiheuttajalle vastuuvakuutuksen myöntäneeltä vakuutusyritykseltä.”

12 Tämän direktiivin 2 artiklan d alakohdassa viitataan käsitteen ”vahingon kärsinyt” määrittelemiseksi moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 24.4.1972 annetun neuvoston direktiivin 72/166/ETY (EYVL 103, s. 1) 1 artiklan 2 alakohtaan.

Direktiivi 72/166

13 Direktiivin 72/166 1 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetaan ”vahingon kärsineellä” henkilöä, jolla on oikeus saada korvausta ajoneuvojen aiheuttamista vahingoista tai vammoista.

Kansallinen lainsäädäntö

14 Yleisen sosiaalivakuutuslain (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, jäljempänä ASVG) 332 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilöt, joille kuuluu tämän liittovaltion lain säännösten mukaan etuuksia – –, voivat saada korvausta vahingoista, joita heille on aiheutunut vakuutustapahtumasta, muiden lain säännösten perusteella, oikeus korvaukseen siirtyy vakuutuksenantajalle siltä osin kuin se on suorittanut nämä etuudet.”

15 Yleisen siviililakikirjan (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch) 1394 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Siirronsaajan oikeudet ovat siirretyn saamisen osalta samat kuin siirtäjän oikeudet.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Saksalaisella moottoritiellä tapahtui 10.3.2006 liikenneonnettomuus, jossa olivat osallisina yhtäältä Gaukel, joka kuljetti ajoneuvoa, jonka pakollinen liikennevakuutus Saksassa oli otettu WGV-SAV:sta, sekä toisaalta Kerti, joka kuljetti toista ajoneuvoa. Kerti joutui yhtäkkiä jarruttamaan liikenteen vuoksi. Gaukel, joka kuljetti Kertin takaa tullutta ajoneuvoa, törmäsi tämän vuoksi Kertin ajoneuvoon. Koska iskusta aiheutui Kertille niskan retkahdusvamma, hän joutui olemaan useissa lääkärin hoidoissa. Kertiä hoitaneet lääkärit totesivat Kertin olevan myös työkyvytön 15.3.2006 ja 21.3.2006 välisen ajan. VGKK suoritti sosiaalivakuutuslaitoksena vakuutetulleen Kertille korvaukset.

17 Kertin kotipaikka oli 2.1.2006 ja 20.8.2007 välisenä aikana Bludenz (Itävalta), minkä jälkeen hän on asunut Ubstadt-Weiherissa (Saksa).

18 ASVG:n 332 §:ssä tarkoitetun Kertin oikeuksien suoraan lakiin perustuvan siirtymisen perusteella VGKK vaati 22.9.2006 päivätyllä kirjeellä WGV-SAV:lta maksua 24.10.2006 mennessä kuluista, joita VGKK:lle oli aiheutunut vakuutetulleen tekemistä suorituksista. VGKK katsoi, että vastuu onnettomuudesta on ainoastaan WGV-SAV:n vakuutetulla.

19 Koska maksua ei suoritettu, VGKK nosti 13.2.2008 Bezirksgericht Dornbirnissä (Itävalta) takautumiskanteen WGV-SAV:ia vastaan. WGV-SAV kiisti kanneperusteen ja vetosi asiaa käsittelevän tuomioistuimen kansainvälisen toimivallan puuttumiseen. Se vetosi yhtäältä siihen, että riidan kohteena olevat vaateet olivat alun perin Kertin vaatimuksia ja että Kerti asui kanteen nostamisen ajankohtana Saksassa. Toisaalta riita-asiassa olivat vastakkain kaksi tasa-arvoista asianosaista, joten kantaja ei ollut asetuksessa N:o 44/2001 tarkoitetulla tavalla suojan tarpeessa.

20 Bezirksgericht Dornbirn jätti 21.5.2008 tekemällään päätöksellä kanteen tutkimatta kansainvälisen toimivallan puuttumisen vuoksi.

21 VGKK on hakenut tähän päätökseen muutosta Landesgericht Feldkirchissä (Itävalta) ja vaatinut, että 21.5.2008 tehty päätös kumotaan ja että asiaa ensimmäisessä oikeusasteessa käsitellyt tuomioistuin velvoitetaan jatkamaan asian käsittelyä.

22 Landesgericht Feldkirch on viitannut kolmeen argumenttiin sen tueksi, että Itävallan tuomioistuimet ovat toimivaltaisia. Ensinnäkin sen mukaan VGKK:ta on pidettävä vahingon kärsineenä osapuolena, koska VGKK on suorittanut korvauksia Kertille tämän kärsimän onnettomuuden johdosta. Toiseksi VGKK on tullut ASVG:n 332 §:ssä tarkoitetun suoraan lakiin perustuvan oikeuksien siirtymisen perusteella jo onnettomuuden tapahtumahetkellä Kertin oikeuksien haltijaksi. Kun VGKK:lle on tullut vakuutettunsa oikeusasema, se vetoaa kanteessaan vakuutetun oikeuksiin eikä omiin oikeuksiinsa. Kolmanneksi välitön vahingon kärsijä säilyttää sellaisessa vakavan onnettomuuden tilanteessa, jossa on tapahtunut henkilövahinkoja, oikeutensa korvaukseen kivusta ja särystä ja aineellisista vahingoista. Näin ollen vahingon kärsijä voi vaatia näiden vahinkojen korvaamista asuinpaikkansa tuomioistuimessa. Hoidosta suoritettavia korvauksia ja mahdollisia eläkkeitä koskevat oikeudet ovat siirtyneet tässä tapauksessa sosiaalivakuutuslaitokselle. Mikäli asiaa ei voitaisi kyseisen laitoksen osalta käsitellä mainitussa kansallisessa tuomioistuimessa, sen olisi nostettava takautumiskanne toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa. Näissä olosuhteissa eri jäsenvaltioiden tuomioistuimet antaisivat ratkaisuja samasta asiasta, mikä olisi sillä tavoin asetuksen N:o 44/2001 tavoitteiden vastaista, että eri jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamat ratkaisut voisivat olla keskenään ristiriitaisia.

23 On kuitenkin kaksi seikkaa, jotka Landesgericht Feldkirchin mukaan puhuvat Itävallan tuomioistuinten toimivallan tunnustamista vastaan. Ensinnäkin direktiivin 2000/26 tavoitteena on sopimussuhteen heikomman osapuolen suojelu siten, että korvausvaatimusten täytäntöönpanoa olennaisesti yksinkertaistetaan ja helpotetaan liikenneonnettomuuksissa, joissa on liittymä ulkomaihin. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-463/06, FBTO Schadeverzeringen, 13.12.2007 antaman tuomion (Kok., s. I-11321) perusteella sosiaalivakuutuslaitosta ei kuitenkaan voida pitää heikompana osapuolena siten, että se olisi suojan tarpeessa sovellettaessa tuomioistuinten kansainvälistä

toimivaltaa koskevia säännöksiä. Toisaalta asetuksen N:o 44/2001 11 artiklan 2 kohdassa mainitaan ainoastaan vahingon kärsinyt eikä tahoa, jolle oikeudet ovat siirtyneet suoraan lain nojalla.

24 Näissä olosuhteissa Landesgericht Feldkirch on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [asetuksen (EY) N:o 44/2001] 11 artiklan 2 kohdassa olevaa viittausta tämän asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaan tulkittava siten, että sosiaalivakuutuslaitos, jolle välittömästi vahingon kärsineen oikeudet ovat siirtyneet suoraan lain nojalla (ASVG:n 332 §), voi nostaa kanteen suoraan vakuutuksenantajaa vastaan jonkin jäsenvaltion sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa sillä on toimipaikka, jos tällaisen suoran kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyttyvät ja vakuutuksenantajalla on kotipaikka jonkin jäsenvaltion alueella?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko tämä toimivalta olemassa myös silloin, jos välittömästi vahingon kärsineellä ei sillä hetkellä, jolloin kanne nostettiin tuomioistuimessa, ollut kotipaikkaa tai vakituista asuinpaikkaa siinä jäsenvaltiossa, jossa sosiaalivakuutuslaitoksella on toimipaikka?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

25 Ensinnäkin on huomattava, että asetuksen N:o 44/2001 11 artiklan 2 kohdan eri kieliversioiden välillä on eroavuuksia. Näin ollen ranskankielisessä versiossa käytetään termiä ”victime”, jonka semanttinen tulkinta viittaa henkilöön, joka on välittömästi kärsinyt vahingon. Sen sijaan saksankielisessä versiossa, joka on oikeudenkäyntikielinen versio, käytetään ilmaisua ”Geschädigte”, joka viittaa vahinkoa kärsineeseen henkilöön. Tällä käsitteellä voidaan kuitenkin tarkoittaa paitsi henkilöä, joka on välittömästi kärsinyt vahingon, myös henkilöä, joka on kärsinyt sen vain välillisesti.

26 Tältä osin yhteisön oikeuden yhdenmukaisen tulkinnan välttämättömyys sulkee pois sen, että epävarmassa tilanteessa jonkin säännöksen sanamuotoa tarkastellaan irrallaan, ja päinvastoin edellyttää, että sitä tulkitaan muilla virallisilla kielillä laadittujen versioiden valossa (ks. asia 9/79, Koschniske, tuomio 12.7.1979, Kok., s. 2717, 6 kohta; asia C-296/95, EMU Tabac ym., tuomio 2.4.1998, Kok., s. I-1605, 36 kohta ja asia C-174/05, Zuid-Hollandse Milieufederatie ja Natuur en Milieu, tuomio 9.3.2006, Kok., s. I-2443, 20 kohta) ja sen lainsäädännön systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös on (asia 30/77, Bouchereau, tuomio 27.10.1977, Kok., s. 1999, Kok. Ep. III, s. 485, 14 kohta).

27 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa on yhtäältä todettava, että saksankielisen version ohella myös muissa asetuksen N:o 44/2001 11 artiklan 2 kohdan kieliversiossa käytetään ilmaisua ”vahingon kärsinyt”. Tämä käy ilmi espanjankielisestä (”persona perjudicada”), tšekinkielisestä (”poškozený”), tanskankielisestä (”skadelidte”), virolaisesta (”kahju kannatanud pool”), italiankielisestä (”persona lesa”), puolankielisestä (”poszkodowany”), slovakinkielisestä (”poškodený”) ja ruotsinkielisestä versiosta (”skadelidande”). Toisaalta yhteisöjen tuomioistuin on lausunut edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa FBTO Schadeverzekeringen antamassaan tuomiossa, että mainitun asetuksen 11 artiklan 2 kohtaan sisältyvän viittauksen tehtävänä on lisätä asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaan sisältyvään kantajien luetteloon henkilöt, jotka ovat kärsineet vahingon, eikä näiden henkilöiden joukkoa ole rajattu niihin, jotka ovat kärsineet vahingon välittömästi.

28 Tästä seuraa, että asetuksen N:o 44/2001 11 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan vahingon kärsinyttä.

Asiakysymys

Ensimmäinen kysymys

29 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa ensimmäisellä kysymyksellään ennen kaikkea selvittää, onko asetuksen N:o 44/2001 11 artiklan 2 kohdassa olevaa viittausta tämän asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaan tulkittava siten, että sosiaalivakuutuslaitos, jolle liikenneonnettomuudessa välittömästi vahingon kärsineen oikeudet ovat siirtyneet suoraan lain nojalla, voi nostaa kanteen sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa sillä on kotipaikka, suoraan sellaisen henkilön vakuutuksenantajaa vastaan, jonka väitetään olevan vastuussa onnettomuudesta, kun vakuutuksenantajan kotipaikka on jonkin toisen jäsenvaltion alueella.

30 Yhteisöjen tuomioistuin on aiemmin todennut, että asetuksen N:o 44/2001 11 artiklan 2 kohdassa olevaa viittausta tämän asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaan on tulkittava siten, että vahingon kärsinyt voi nostaa kanteen suoraan vakuutuksenantajaa vastaan jäsenvaltiossa olevan kotipaikkansa tuomioistuimessa silloin, kun tällainen suora kanne on luvallinen ja kun vakuutuksenantajan kotipaikka on jonkin jäsenvaltion alueella (em. asia FBTO Schadeverzekeringen, tuomion 31 kohta).

31 Siltä osin kuin on kyse liikenneonnettomuuksien varalta otettavasta vastuuvakuutuksesta, direktiivin 72/166 1 artiklan 2 alakohdasta ja direktiivin 2000/26 3 artiklasta, kun niitä tulkitaan ottaen huomioon viimeksi mainitun direktiivin 16 a perustelukappale, ilmenee, että vahingon kärsineellä on oikeus nostaa kanne kotipaikkansa jäsenvaltion tuomioistuimissa vastuulliseksi väitetyn henkilön vakuutuksenantajaa vastaan.

32 Täten on tarkasteltava, kuuluuko tämä oikeus myös sosiaalivakuutuslaitokselle, jolle liikenneonnettomuuden uhrin oikeudet ovat siirtyneet suoraan lain nojalla.

33 VGKK on vedonnut siihen, että se on kärsinyt vahinkoa siltä osin kuin se on tehnyt vakuutetulleen suorituksia. Tämän vuoksi VGKK katsoo, että sitä on pidettävä vahinkoa kärsineenä tämän käsitteen itsenäisen tulkinnan mukaan. Lisäksi se katsoo vakuutettunsa korvauksia koskevien oikeuksien lakisääteisenä siirronsaajana tulleensa Itävallan lainsäädännön mukaisesti paitsi vakuutettunsa aineellisten myös asetuksen N:o 44/2001 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 11 artiklan 2 kohdan mukaisten prosessuaalisten oikeuksien haltijaksi. Ellei näin olisi, eli jos ero tehtäisiin myös suoraan lain nojalla tapahtuvan oikeusseuraannon sisällä, tämä oikeudellinen instituutio olisi vailla merkitystä.

34 Espanjan hallitus on korostanut etenkin sitä, että mikäli välittömästi vahinkoa kärsinyt henkilö kuolee, hänen perijänsä eli hänen oikeuksiensa lakisääteisten seuraajien olisi saatava aloittaa kotipaikkansa tuomioistuimessa vahingonkorvausoikeudenkäynti vastuulliseksi väitetyn henkilön vakuutuksenantajaa vastaan samoin kuin heidän perittävänsä olisi voinut tehdä eläessään.

35 Asetuksen N:o 44/2001 täyden vaikutuksen ja itsenäisen tulkinnan turvaamiseksi sitä on tarkasteltava käyttäen perustana etenkin sen systematiikkaa ja tavoitteita (asia 201/82, Gerling Konzern Speziale Kreditversicherung ym., tuomio 14.7.1983, Kok., s. 2503, 11 kohta; asia C-295/95, Farrell, tuomio 20.3.1997, Kok., s. I-1683, 12 ja 13 kohta; asia C-269/95, Benincasa, tuomio 3.7.1997, Kok., s. I-3767, 12 kohta ja asia C-433/01, Blijdenstein, tuomio 15.1.2004, Kok., s. I-981, 24 kohta). Tämän vuoksi erityisten oikeudellisten instituutioiden, kuten suoraan lain nojalla tapahtuvan seuraannon, soveltaminen siten kuin siitä on säädetty Itävallan oikeudessa ja jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä ei saa vaikuttaa mainitun asetuksen säännösten tulkintaan. Muussa tapauksessa se johtaisi väistämättä siihen, että asetuksen N:o 44/2001 tulkinta olisi riippuvainen jäsenvaltioiden kansallisesta lainsäädännöstä, mikä vaarantaisi asetuksen yhdenmukaisen soveltamisen yhteisössä.

36 Asetuksen N:o 44/2001 11 perustelukappaleessa todetaan tältä osin, että tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden on oltava hyvä, ja niiden on perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella, ja vastaajan kotipaikan tuomioistuin on aina toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja tapauksia, joissa riidan kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu.

37 Täten se, että toimivaltaisia ovat sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jonka alueella vastaajalla on kansalaisuudestaan riippumatta kotipaikka, muodostaa kyseisen asetuksen järjestelmässä sen 2 artiklan 1 kohdassa säädetyn yleisen periaatteen (asia C-89/91, Shearson Lehman Hutton, tuomio 19.1.1993, Kok., s. I-139, 14 kohta; asia C-265/02, Frahuil, tuomio 5.2.2004, Kok., s. I-1543, 23 kohta; asia C-103/05, Reisch Montage, tuomio 13.7.2006, Kok., s. I-6827, 22 kohta ja asia C-98/06, Freeport, tuomio 11.10.2007, Kok., s. I-8319, 34 kohta).

38 Tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa poiketaan tästä yleisestä periaatteesta. Siinä säädetään nimittäin, että jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa ainoastaan asetuksessa N:o 44/2001 olevan II luvun 2–7 jakson säännösten nojalla (em. asia Reisch Montage, tuomion 22 kohta ja em. asia Freeport, tuomion 34 kohta).

39 Tämän vuoksi mainittuja yleisestä periaatteesta poikkeavia toimivaltasääntöjä ei voida tulkita laajentavasti koskemaan muita kuin asetuksessa N:o 44/2001 nimenomaisesti tarkoitettuja tilanteita (ks. mm. asia 150/77, Bertrand, tuomio 21.6.1978, Kok., s. 1431, 17 kohta; asia C-26/91, Handte, tuomio 17.6.1992, Kok., s. I-3967, Kok. Ep. XII, s. I-181, 14 kohta; em. asia Shearson Lehman Hutton, tuomion 16 kohta; asia C-412/98, Group Josi, tuomio 13.7.2000, Kok., s. I-5925, 49 kohta ja em. asia Freeport, tuomion 35 kohta).

40 Tämän asetuksen II luvussa olevassa 3 jaksossa säädetään itsenäisestä tuomioistuinten toimivallan jakamista koskevasta järjestelmästä vakuutusasioissa (asia C-112/03, Société financière et industrielle du Peloux, tuomio 12.5.2005, Kok., s. I-3707, 29 kohta). Tämän jakson tarkoituksena on asetuksen N:o 44/2001 13 perustelukappa-

leen mukaan heikomman osapuolen suojelu hänen etujensa kannalta suotuisammilla tuomioistuimen toimivaltaa koskevilla säännöksillä kuin mitä yleiset säännökset edellyttävät.

41 Näiden säännösten suojelutarkoituksesta seuraa, että asetuksessa N:o 44/2001 säädettyjä toimivaltaa koskevia erityissäännöksiä ei voida soveltaa tässä tarkoituksessa henkilöihin, joilla ei ole tällaista suojelun tarvetta.

42 Ei ole kuitenkaan esitetty, että sosiaalivakuutuslaitos, kuten VGKK, olisi taloudellisesti heikompi osapuoli ja oikeudellisesti vähemmän kokenut kuin vastuuvakuutuksen antaja, kuten WGV-SAV. Yhteisöjen tuomioistuin on yleisellä tasolla jo täsmentänyt, ettei mikään erityissuoja ole tarpeen vakuutusalan ammattilaisten välisissä suhteissa, joista kenenkään ei voida olettaa olevan muihin nähden heikommassa asemassa (asia C-77/04, GIE Réunion européenne ym., tuomio 26.5.2005, Kok., s. I-4509, 20 kohta).

43 Näin ollen sosiaalivakuutuslaitos, jolle liikenneonnettomuuden johdosta välittömästi vahinkoa kärsineen oikeudet ovat siirtyneet suoraan lain nojalla, ei voi vedota asetuksen N:o 44/2001 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 11 artiklan 2 kohdan säännöksiin nostaakseen kanteen sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa sillä on kotipaikka, kyseisen onnettomuuden osalta vastuulliseksi väitetyn henkilön sellaista vakuutuksenantajaa vastaan, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

44 Sen sijaan sellaisen henkilön, jolle tällaisen välittömästi vahinkoa kärsineen henkilön oikeudet ovat siirtyneet suoraan lain nojalla ja jota itseään voidaan pitää heikompana osapuolena, olisi voitava vedota näissä säännöksissä säädettyihin tuomioistuinten toimivaltaa koskeviin erityissäännöksiin. Tämä koskisi, kuten Espanjan hallitus on esittänyt, etenkin onnettomuuden uhrin perillisiä.

45 Tämän tuomion edellä 43 kohdassa esitetty päätelmä saa muilta osin tukea yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, joka koskee asetuksen II luvussa olevan 4 jaksossa säädettyjä toimivaltaa kuluttajasopimuksissa koskevia erityissäännöksiä, joiden tarkoituksena on myös heikomman osapuolen suojelu. Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin todennut, että oikeuksien siirronsaaja, joka elinkeinotoiminnassaan vaatii oikeusteitse kuluttajasopimukseen perustuvaa siirtäjän saatavaa, ei voi vedota toimivaltaa kuluttajasopimuksissa koskeviin erityissäännöksiin, koska niiden tarkoituksena on taloudellisesti heikomman ja oikeudellisesti vähemmän kokeneen osapuolen suojelu (em. asia Shearson Lehman Hutton, tuomion 20–24 kohta).

46 Tämän tuomion edellä 43 kohdassa esitetty päätelmä saa lisävahvistusta edellä mainitusta tuomiosta asiassa Blijdenstein. Kyseisen tuomion 34 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna 9.10.1978 tehdyllä yleissopimuksella Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä (EYVL L 304, s. 1 ja muutettu teksti s. 77), 25.10.1982 tehdyllä yleissopimuksella Helleenien tasavallan liittymisestä (EYVL L 388, s. 1) ja 26.5.1989 tehdyllä yleissopimuksella Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä (EYVL L 285, s. 1), 5 artiklan 2 kohtaa siten, ettei siihen voi vedota sellainen julkisoikeudellinen elin, joka on nostanut takautumiskanteen kotipaikkansa sopimusvaltion tuomioistuimessa sellaista elatusvelvollista vastaan, jonka kotipaikka on toisessa sopimusvaltiossa, periäkseen takaisin summan, jonka se on julkisoikeuden alaan kuuluvan lainsäädännön mukaisesti maksanut elatusapuun oikeutetulle, jonka oikeudet elatusapuun ovat siirtyneet sille, siltä osin kuin tällainen elin ei ole suhteessa mainittuun elatusvelvolliseen heikompi osapuoli.

47 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 44/2001 11 artiklan 2 kohdassa olevaa viittausta tämän asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaan on tulkittava siten, että sosiaalivakuutuslaitos, jolle liikenneonnettomuuden johdosta välittömästi vahinkoa kärsineen oikeudet ovat siirtyneet suoraan lain nojalla, ei voi nostaa kannetta sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa sillä on kotipaikka, suoraan kyseisen onnettomuuden osalta vastuulliseksi väitetyn henkilön sellaista vakuutuksenantajaa vastaan, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

Toinen kysymys

48 Ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen johdosta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toista kysymystä ei tarvitse tutkia.

Oikeudenkäyntikulut

49 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 11 artiklan 2 kohdassa olevaa viittausta tämän asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaan on tulkittava siten, että sosiaalivakuutuslaitos, jolle liikenneonnettomuuden johdosta välittömästi vahinkoa kärsineen oikeudet ovat siirtyneet suoraan lain nojalla, ei voi nostaa kannetta sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa sillä on kotipaikka, suoraan kyseisen onnettomuuden osalta vastuulliseksi väitetyn henkilön sellaista vakuutuksenantajaa vastaan, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

Allekirjoitukset